

Quickscan Natuurwaardenonderzoek en pré-toets
natuurbeschermingswet
Meester Muldersstraat Denekamp

In het kader van de Flora- & Faunawet en natuurbeschermingswet

Colofon

Quickscan Natuurwaardenonderzoek en pré-toets natuurbeschermingswet
Meester Muldersstraat Denekamp

In het kader van de Flora- & Faunawet en natuurbeschermingswet

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BIZ.NU
Contactpersoon: dhr. W.Bekke

Projectnummer en versie: 529, versie 1.2		Status: definitief
Projectleider: Ing. P.Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P.Leemreise	Rapportdatum: 29 oktober 2014
Ligging projectgebied: Meester Muldersstraat Denekamp	Amersfoortcoördinaten: X265.408 Y488.735	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Het onderzoeksgebied	5
2.1 Situering.....	5
2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
3 Voorgenomen activiteiten.....	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten.....	6
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer.....	6
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied.....	6
4. Gebiedsbescherming	7
4.1 Algemeen.....	7
4.2 Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument-gebied	7
4.3 Ecologische Hoofdstructuur en zone ondernemen met natuur en water buiten de EHS	7
4.4 Slotconclusie	8
5. Soortenbescherming; het onderzoek	9
5.1 Methode	9
5.2 Verwachting	10
5.3 Resultaten	10
5.4 Toetsingskader	12
5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	12
5.6 Historische gegevens.....	15
5.7 Volledigheid van het onderzoek.....	15
6. Conclusies en advies.....	16
Bijlagen:	17

Samenvatting

Er zijn concrete plannen om een voormalige huishoudschool op het adres Meester Muldersstraat in Denekamp gedeeltelijk te slopen en het overige deel te herontwikkelen tot medisch centrum. Naast een interne verbouwing, wordt de bestaande bebouwing uitgebreid t.b.v. het medisch centrum. Tevens worden in het onderzoeksgebied enkele nieuwe grondgebonden woningen gebouwd. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en wet- en regelgeving met betrekking tot beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde leefgebieden van dieren in de directe omgeving van het plangebied. Tevens is onderzocht of voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector' zijn. Deze is opgesteld door 'Bouwend Nederland' en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaar rond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Het te slopen gebouw wordt mogelijk benut als broedplaats door sommige vogelsoorten en vormt mogelijk een verblijfplaats voor vleermuizen. Beide functies zijn volgens de Ff-wet beschermd en mogen zonder ontheffing van de Ff-wet niet verstoord en/of vernield worden. Mogelijk wordt het gebouw door de Huismus en Gierzwaluw benut als broedplaats. De bouwstijl, omvang en solitaire ligging in de kern van Denekamp maakt dit gebouw potentieel geschikt voor deze soorten als broedplaats. Op basis van de uitgevoerde visuele inspectie in oktober, kan geen zekerheid gegeven worden over de mogelijke functie van het gebouw voor deze soorten. Een inspectie van de holle ruimte onder de dakpannen kan nadere informatie verschaffen over de aanwezigheid van (oude) nesten van de Huismus, maar niet over de aanwezigheid van (oude) nesten van de Gierzwaluw. Deze soort maakt namelijk geen nesten, maar benut holle ruimte onder pannen of gevelbetimmeringen om te nestelen.

Hetzelfde probleem is er met de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw. Op basis van een visuele inspectie kan in dit geval niet met zekerheid gezegd worden of het gebouw gebruikt wordt als verblijfplaats voor vleermuizen, laat staan dat onderzocht kan worden hoeveel vleermuizen in het gebouw huizen, om welke soorten het gaat en welke functie het gebouw voor vleermuizen heeft. Het gebouw lijkt een holle spouw te hebben en mogelijk een toegankelijke zolder. Geadviseerd wordt om nader onderzoek uit te voeren naar de functie van het gebouw voor de hiervoor genoemde soorten. Voor onderzoek naar deze soorten zijn protocollen opgesteld. Geadviseerd wordt om het vervolgonderzoek uit te voeren conform deze protocollen.

De eventuele aanwezigheid van deze soorten in het gebouw vormt geen belemmering voor de uitvoering van de voorgenomen activiteit. Het gebouw mag echter niet verbouwd/gesloopt worden voordat deze functies onderzocht zijn en de eventueel daaruit voortvloeiende mitigerende maatregelen uitgevoerd zijn. Uitgezonderd de voorgenomen sloop, hebben de andere activiteiten geen wettelijke consequenties met betrekking tot de Ff-wet.

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de EHS of beschermd natuurgebied. Het plangebied ligt niet in- of direct naast deze gebieden en de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. Er is geen nader onderzoek nodig en er hoeft geen natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen om een voormalige huishoudschool op het adres Meester Muldersstraat in Denekamp gedeeltelijk te slopen en het overige deel te herontwikkelen tot medisch centrum. Naast een interne verbouwing, wordt de bestaande bebouwing uitgebreid t.b.v. het medisch centrum. Tevens worden in het onderzoeksgebied enkele nieuwe grondgebonden woningen gebouwd. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en wet- en regelgeving met betrekking tot beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde leefgebieden van dieren in de directe omgeving van het plangebied. Tevens is onderzocht of voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet, de resultaten van het onderzoek en de wettelijke consequentie.

2. Het onderzoeksgebied

2.1 Situering

Het plangebied is gelegen nabij de kruising Meester Muldersstraat en de Weerinkstraat in Denekamp. Het ligt in de bebouwde kom van Denekamp. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied met de gele cirkel weergegeven.

Globale ligging van het onderzoeksgebied in de omgeving. Het onderzoeksgebied wordt met de gele cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

In het onderzoeksgebied staan vier gebouwen welke vroeger als huishoudschool gebruikt werden. In de noordoosthoek staat een gemetselde fietsenstalling. In de noordoosthoek van het gebied is een gedeelte verhard, het overige deel bestaat uit gazon. De gebouwen zijn gebouwd met baksteen en zijn gedekt met dakpannen. In het onderzoeksgebied staan enkele loofbomen. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied in detail weergegeven.

Detailopname van het onderzoeksgebied. Het gebied wordt met de rode lijn aangeduid.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit bestaat uit het gedeeltelijk slopen van de bestaande bebouwing en het intern verbouwen van het overige deel van het pand tot woningen. Aan de oostzijde van het plangebied worden drie twee-onder-één kap woningen gebouwd. Het bestaande hoofdgebouw wordt aan de achterzijde uitgebreid met een medisch centrum.

De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd om tot het wenselijke eindbeeld te komen;

- Gedeeltelijk slopen van de bestaande bebouwing;
- Bouwrijp maken locatie woningen en medisch centrum;
- Bouwen woningen en medisch centrum

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteit heeft mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en natuurgebied. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid, licht, stof en trillingen door bouw- en sloopwerkzaamheden;

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soort en;
- Aantasting van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

3.3 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van het negatieve effect verschilt per soorten en soortgroep.

Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedsfeer van de voorgenomen activiteit wordt als lokaal beschouwd. Dat wil zeggen dat er geen negatief effect van de bouw en exploitatie merkbaar is buiten het plangebied. Mogelijk zijn tijdens de bouwfase geluid, trilling of stof merkbaar buiten het plangebied. Deze effecten zijn incidenteel en kortdurend en heeft geen negatief effect op beschermde soorten of natuurgebied in de omgeving.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Vanwege de lokale invloedsfeer van de voorgenomen activiteit lokaal, is het onderzoeksgebied gelijk aan het plangebied. De activiteit heeft immers geen negatief effect op soorten en gebieden erbuiten.

4. Gebiedsbescherming

4.1 Algemeen

Ondanks dat de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit beperkt blijft tot het onderzoeksgebied, wordt in dit hoofdstuk kort ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteit op beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

4.2 Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument-gebied

De bescherming van Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument-gebied wordt geregeld via de Natuurbeschermingswet. Provincies vormen het bevoegd gezag voor de duurzame veiligstelling van deze gebieden in hun provincie. Voor activiteiten die leiden tot aantasting van de duurzame instandhouding van deze gebieden dient een natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied

Het onderzoeksgebied ligt niet in- of naast een Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument-gebied (*bron: Provincie Overijssel 2014*). In een straal van een kilometer rondom het onderzoeksgebied liggen geen gronden welke tot natura2000-gebied behoren. Het meest nabij gelegen Natura2000-gebied is het N2000-gebied 'Dinkelland'. Dit gebied ligt hemelsbreed 1,8 kilometer ten zuidoosten van het plangebied.

Effectbeoordeling

De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. Dat wil zeggen dat er geen negatief effect op natuurgebied buiten het onderzoeksgebied op treedt. Gelet op de invloedssfeer en de ligging op enige afstand van Natura 2000-gebied, wordt gesteld dat de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied niet negatief beïnvloed wordt. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

4.3 Ecologische Hoofdstructuur en zone ondernemen met natuur en water buiten de EHS

Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur in hun provincies. De beoordeling of de voorgenomen activiteit past in de EHS dient met name uitgevoerd te worden in de afweging van een 'goede ruimtelijke ordening' als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is daarbij niet van belang.

Ligging van het onderzoeksgebied t.o.v. de EHS

Het onderzoeksgebied ligt niet in- of naast de EHS (*bron: Provincie Overijssel 2014*). Gronden die die tot de EHS behoren liggen minimaal 700m1 verwijderd van het onderzoeksgebied.

Ligging van de EHS in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Effectbeoordeling

Het onderzoeksgebied ligt niet in de EHS en de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS.

4.4 Slotconclusie

Het onderzoeksgebied ligt niet in- of direct naast een beschermd natuurgebied of de EHS. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op beschermd natuurgebied of de EHS. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

5. Soortenbescherming; het onderzoek

5.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 7 oktober 2014 onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Er zijn verder geen andere aanvullende onderzoeken uitgevoerd m.b.t. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (half bewolkt, temperatuur 17 °C en een zwak zuidwestenwind).

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende onderdelen:

- Veldbezoek op 7 oktober
- Aanvullend bronnenonderzoek (o.a. waarneming.nl, telmee.nl, internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Digitale atlas van amfibieën en reptielen (RAVON 2014)
- Nieuwe atlas van de Nederlandse flora
- Atlas van de zoogdieren van Overijssel (Douma et al. 2011)

Flora en vegetatie

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt voor floristisch onderzoek omdat de onderzoeksperiode buiten de bloeitijd van sommige soorten ligt. Dit maakt floristisch onderzoek moeilijker waardoor sommige soorten makkelijker over het hoofd gezien worden. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vogels

Het gebied is visueel onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten, potentiële nestlocaties, beschermde vaste rust en -verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied bevinden. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt om alle in Nederland voorkomende broedvogels vast te stellen omdat slechts weinig soorten nog territorium-indicerend gedrag vertonen en/of bezette nesten hebben. Het gros van de zomergasten is in deze tijd van het jaar ook al weer vetrokken naar zuidelijkere oorden. Op basis van een beoordeling van de biotoop kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentieel aanwezige soorten.

Zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Er is gekeken naar graaf, vraat-, krabsporen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, haren en hollen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. Voor onderzoek bereikbare potentieel geschikte verblijfplaatsen van zoogdieren (incl. vleermuizen) in gebouwen en/of natuurlijke hollen zijn visueel geïnspecteerd. Hierbij is gebruik gemaakt van een endoscoop met minicamera om holle ruimtes te inspecteren. Op basis van de bouwstijl, gebruikte materialen, staat van onderhoud en de landschappelijke kenmerken van het onderzoeksgebied, kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentiële functie van het onderzoeksgebied voor vleermuizen en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Amfibieën & reptielen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar amfibieën en reptielen, al bepaalt het weer tijdens

het onderzoek sterk de trefkans op het waarnemen van reptielen. Het weer tijdens het onderzoek was geschikt voor onderzoek naar reptielen. Op basis van landschappelijke kenmerken kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van libellen omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde dagvlindersoorten ontbreekt.

Libellen

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van libellen omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde libellensoorten ontbreekt.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van beschermde kevers en mieren omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde kever- en mierensoorten ontbreekt.

Vissen en kreeftachtige

Het onderzoeksgebied niet onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtige omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde vissensoorten en kreeftachtigen ontbreekt.

5.2 Verwachting

Op basis van bronnenonderzoek, landschappelijke karakteristieken, bouwstijl en gebruikte bouwmaterialen, aard, omvang en gebruik van het onderzoeksgebied, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Libellen;
- Kevers;
- Dagvlinders;
- Vissen en kreeftachtigen;
- Reptielen;
- Vaatplanten;

Mogelijk komen de volgende soortgroepen in het gebied voor:

- Vleermuizen (verblijfplaats);
- Vogels;
- Grondgebonden zoogdieren (algemene- en weinig kritische soorten);
- Amfibieën (algemene- en weinig kritische soorten);

5.3 Resultaten

Planten

Er zijn in het onderzoeksgebied geen beschermde soorten aangetroffen. De inrichting en het gevoerde beheer maken het gebied tot een nagenoeg ongeschikte groeiplaats voor beschermde soorten.

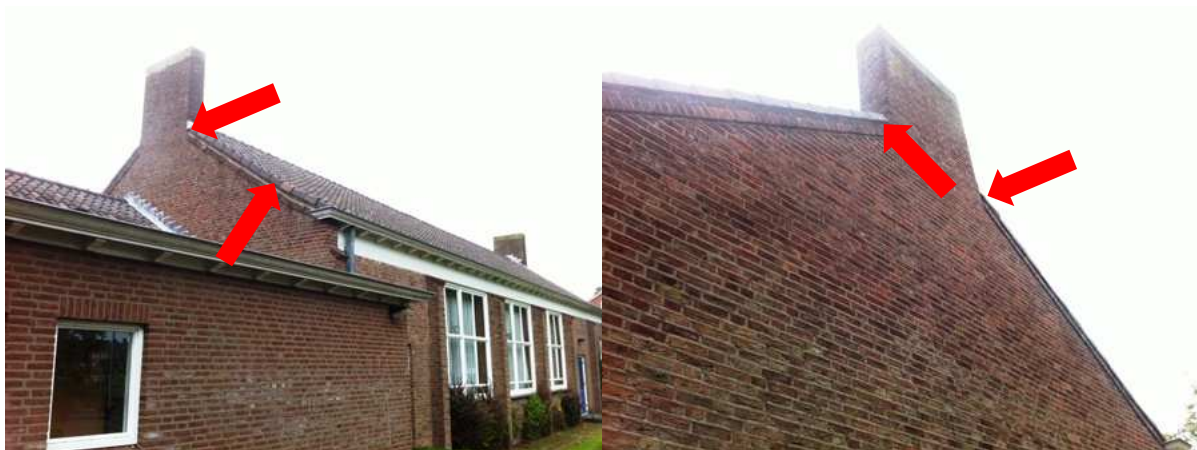
Broedvogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vogels nestelen in het onderzoeksgebied, maar het is niet uitgesloten dat vogels nestelen onder de dakpannen van het gebouw. Daarbij gaat het mogelijk om soorten als de Spreeuw, Huismus en Gierzwaluw. Er zijn geen Huismussen in het onderzoeksgebied waargenomen, maar de aanwezigheid van nest- en/of verblijfplaatsen van de Huismus onder de pannen van het gebouw kan niet geheel uitgesloten worden. Huismussen verblijven buiten de broedtijd niet altijd in de directe omgeving van de nest- en/of verblijfplaatsen. Gierzwaluwen zijn uitsluitend in de periode half mei-juli vast te stellen. Deze soort maakt geen nesten, maar gebruikt holle ruimtes onder pannen en

gevelbetimmeringen. Oude nesten van Gierzwaluwen zijn buiten de voortplantingstijd nauwelijks vast te stellen.

Zoogdieren; vleermuizen

Er zijn geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats in het gebied bezetten. Het gebouw moet echter als een potentiële verblijfplaats van vleermuizen beschouwd worden. Vooral openingen rond schoorstenen in een pannendijk in dergelijke gebouwen zijn potentiële invliegopeningen voor soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis. De solitaire ligging van het gebouw (opwarming door zonlicht) en de forse omvang van het gebouw, maken het een afwijkend gebouw ten opzichte van de omliggende woningen. Ervaring leert dat dergelijke gebouwen (evenals kerken, kloosters en andere grote gebouwen) gemiddeld vaker benut worden als verblijfplaats door vleermuizen dan de omliggende woningen. De bouwstijl bepaald grotendeels de functie die de mogelijke verblijfplaats heeft. Indien de spouwmuur of een open zolder bereikbaar is, kan er een kraamkolonie aanwezig zijn. Vleermuizen bezetten soms ook verblijfplaatsen achter gevelpannen en loodslabben. Daarbij gaat het doorgaans om zomer- en /of paarverblijf van één of enkele individuen. Op onderstaande verbeelding worden enkele potentiële invliegopeningen van vleermuizen in het te slopen pand weergegeven.

Zijgevels van het te slopen gebouw. Potentielle invliegopeningen worden met de pijl aangeduid.

Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer van het onderzoeksgebied, zal het gebied geen betekenis hebben als foerageergebied voor vleermuizen. Mogelijk foerageren vleermuizen met een verblijfplaats in de directe omgeving in het onderzoeksgebied, maar dat is doorgaans kortstondig. Het onderzoeksgebied vormt geen schakel in een lijnvormig landschapselement en vormt daarom geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn in het onderzoeksgebied konijnen waargenomen. Mogelijk behoort het gebied tevens tot het functionele leefgebied van sommige algemene- en weinig kritische grondgebonden zoogdieren als egel en steenmarter. Grondgebonden zoogdieren hebben geen vaste verblijfplaats in het onderzoeksgebied. Het gebouw lijkt niet toegankelijk voor steenmarters.

Amfibieën & reptielen

In het onderzoeksgebied zijn geen amfibieën en reptielen waargenomen, maar het is niet uitgesloten dat het onderzoeksgebied tot het functionele leefgebied van sommige algemene- en weinig kritische amfibieënsoorten als gewone pad en bruine kikker behoort. Deze soorten benutten het grasland mogelijk als foerageergebied. Deze soorten hebben geen vaste verblijfplaats of voortplantingsplaats in het

onderzoeksgebied. De inrichting maakt het onderzoeksgebied tot een ongeschikt leefgebied voor reptielen.

Dagvlinders

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Libellen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Kevers en mieren

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Vissen en kreeftachtigen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

5.4 Toetsingskader

Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geldt een algemene vrijstelling indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling en/of bestendig beheer. Voor verstoren van soorten uit tabel 2 van de Ff-wet geldt ook een vrijstelling, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Wel dient rekening gehouden te worden met jaar rond beschermde nesten en leefgebieden, evenals met bezette vogelnesten. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk. Dit is ook noodzakelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten, wanneer er niet gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector' zijn. Deze is opgesteld door 'Bouwend Nederland' en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaar rond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

Flora

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op beschermde plantensoorten en heeft daarom geen wettelijke consequentie. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentie van het onderzoeksgebied en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

(Broed)vogels

Mogelijk nestelen er vogels onder de pannen van de gebouwen in het onderzoeksgebied. Tijdens het uitvoeren van sloopwerkzaamheden kunnen bezette vogelnesten verstoord en/of vernield worden. Werkzaamheden die leiden tot het verstoren/vernietigen van bezette vogelnesten dienen buiten de

voortplantingstijd uitgevoerd worden. Omdat niet zeker is of er vogels nestelen onder de pannen, wordt geadviseerd om bebouwing te slopen buiten de broedtijd. De meest geschikte periode hiervoor is september-februari.

Mogelijk wordt het te slopen gebouw gebruikt als nestplaats door de Huismus en Gierzwaluw. De nestplaats van deze soorten is jaarrond beschermd en mag alleen vernietigd worden met een ontheffing ex. art. 75C van de Ff-wet. Indien er vervangende nestgelegenheid wordt aangeboden kan een ontheffing eenvoudig verleend worden. De mogelijke aanwezigheid van nestplaatsen van deze soorten staat de uitvoering van de voorgenomen activiteit niet in de weg.

Zoogdieren; vleermuizen

m.b.t. verblijfplaatsen

Op basis van de toegepaste onderzoeksmethode kan niets gezegd worden over de functie van de bebouwing voor vleermuizen. De interne verbouwing zal vermoedelijk geen negatief effect hebben op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Door de sloop gaan mogelijk aanwezige verblijfplaatsen verloren. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd. Voor het verstoren van vleermuizen en het vernietigen van bestaande verblijfplaatsen is een ontheffing ex. art. 75C van de Ff-wet vereist. Omdat niet bekend is OF vleermuizen een verblijfplaats in het gebouw hebben, om welke soorten, aantallen en functie van de verblijfplaats het gaat, kan zonder vervolgonderzoek geen ontheffing aangevraagd worden voor het slopen van 'mogelijke verblijfplaatsen'. Nader onderzoek wordt geadviseerd om inzichtelijk te krijgen welke functie het te slopen gebouw voor vleermuizen heeft.

Dergelijk onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol (GaN, 2014). Dit houdt in dat het terrein minimaal vier maal bezocht dient te worden in bepaalde periodes in het jaar.

De aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen zal niet leiden tot het niet kunnen uitvoeren van de voorgenomen activiteit. Wel kan de aanwezigheid van een verblijfplaats invloed hebben op de snelheid waarmee de plannen uitgevoerd kunnen worden. Dit is afhankelijk van de functie van de verblijfplaats voor vleermuizen.

m.b.t. foerageergebied

Het onderzoeksgebied wordt mogelijk benut als foerageergebied door sommige vleermuissoorten. Deze functie wordt door de voorgenomen activiteit niet aangetast. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor dit aspect of het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

m.b.t. vliegroute

Het onderzoeksgebied maakt geen onderdeel uit van een vliegroute van vleermuizen. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor dit aspect of het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Zoogdieren; grondgebonden soorten

Het onderzoeksgebied behoort tot het functionele leefgebied van grondgebonden zoogdieren. Deze soorten staan vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze soorten geldt een ontheffing voor het verstoren, verwonden en doden. Deze soorten komen in een lage dichtheid in het gebied voor en zijn mobiel. Er zijn geen nadere maatregelen nodig om onnodig leiden of doden van deze dieren te voorkomen. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Amfibieën en reptielen

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied reptielen maar mogelijk wel tot het functionele leefgebied van amfibieën. Deze soorten staan vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze

soorten geldt een ontheffing voor het verstoren, verwonden en doden. Deze soorten komen in een lage dichtheid in het gebied voor en zijn mobiel. Er zijn geen nadere maatregelen nodig om onnodig leiden of doden van deze dieren te voorkomen. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied van beschermde dagvlindersoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Libellen

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied van beschermde libellensoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied van beschermde kever- en mierensoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Vissen en kreeftachtigen

Geschikte habitat voor vissen en kreeftachtigen ontbreekt in het onderzoeksgebied. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Flora	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Zoogdieren; grondgebonden	Geen soorten van tabel 2-3 aanwezig	Niet van toepassing	geen
Broedvogels tijdens broedseizoen (1)	Onbekend	<i>Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren</i> <i>Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren</i>	Gebouw slopen buiten voortplantingsperiode
Broedvogels, beschermde vaste nestplaatsen	Mogelijk Huismus en Gierzwaluw	<i>Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen</i>	Nader onderzoek vereist om functie voor deze soorten vast te stellen
Vleermuizen; functionaliteit van het leefgebied (foerageergebied + vliegroutes)	onbekend	Niet van toepassing	geen
Vleermuizen; vaste verblijfplaatsen	Onbekend; gebouw lijkt geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen	<i>Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren</i> <i>Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde</i>	Nader onderzoek naar de functie van het te slopen gebouw voor vleermuizen.

		<i>dieren Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen</i>	
Reptielen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Amfibieën	Geen soorten van tabel 2-3	Niet van toepassing	geen
Vissen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Dagvlinders	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Libellen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Overige ongewervelden	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen

(1) Het broedseizoen verschilt per soort. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september-februari is de kans op verstoring van vogelnesten minimaal.

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Tabel 1. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden.

5.6 Historische gegevens

Van de onderzoeksgebieden zijn geen historische gegevens bekend.

5.7 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden. Het volledige onderzoeksgebied is onderzocht.

6. Conclusies en advies

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector' zijn. Deze is opgesteld door 'Bouwend Nederland' en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaar rond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

In het onderzoeksgebied staat een oud schoolgebouw dat gedeeltelijk gesloopt zal gaan worden om ruimte te maken voor woningbouw. Het te slopen gebouw wordt mogelijk benut als broedplaats door sommige vogelsoorten en vormt mogelijk een verblijfplaats voor vleermuizen. Beide functies zijn volgens de Ff-wet beschermd en mogen zonder ontheffing van de Ff-wet niet verstoord en/of vernield worden. Mogelijk wordt het gebouw door de Huismus en Gierzwaluw benut als broedplaats. De bouwstijl, omvang en solitaire ligging in de kern van Denekamp maakt dit gebouw potentieel geschikt voor deze soorten als broedplaats. Op basis van de uitgevoerde visuele inspectie in oktober kan geen zekerheid gegeven worden over de mogelijke functie van het gebouw voor deze soorten. Een inspectie van de holle ruimte onder de dakpannen kan nadere informatie verschaffen over de aanwezigheid van (oude) nesten van de Huismus, maar niet over de aanwezigheid van (oude) nesten van de Gierzwaluw. Deze soort maakt namelijk geen nesten, maar benut holle ruimte onder pannen of gevelbetimmeringen om te nestelen. Hetzelfde probleem is er met de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw. Op basis van een visuele inspectie kan in dit geval niet met zekerheid gezegd worden of het gebouw gebruikt wordt als verblijfplaats voor vleermuizen, laat staan dat onderzocht kan worden hoeveel vleermuizen in het gebouw huizen, om welke soorten het gaat en welke functie het gebouw voor vleermuizen heeft. Het gebouw lijkt een holle spouw te hebben en mogelijk een toegankelijke zolder. Geadviseerd wordt om nader onderzoek uit te voeren naar de functie van het gebouw voor de hiervoor genoemde soorten. Voor onderzoek naar deze soorten zijn zgn. protocollen opgesteld. Geadviseerd wordt om het vervolgonderzoek uit te voeren conform deze protocollen. De eventuele aanwezigheid van deze soorten in het gebouw vormt geen belemmering voor de uitvoering van de voorgenomen activiteit. Het gebouw mag echter niet verbouwd/gesloopt worden voordat deze functies onderzocht zijn en de eventueel daaruit voortvloeiende mitigerende maatregelen uitgevoerd zijn. Uitgezonderd de voorgenomen sloop, hebben de andere activiteiten geen wettelijke consequenties met betrekking tot de Ff-wet.

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de EHS of beschermd natuurgebied. Het plangebied ligt niet in- of direct naast deze gebieden en de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. Er is geen nader onderzoek nodig en er hoeft geen natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

Bijlagen:

Bijlage 1. De natuurkalender

Bijlage 2. Toelichting Flora- en faunawet

Bijlage 3. fotobijlage

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
- De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
- Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Flora en faunawet

Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (Artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder Artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de Artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden, dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten gecompenseerd zullen worden.

Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen Artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art. 75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

Tabel 1: (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

Tabel 2: (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

Tabel 3: (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.). De procedure is vastgelegd in een stappenplan. Hierin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

Naast een verbod op het doden en verwonden (Art. 9 Ff-wet) en het opzettelijk verontrusten (Art. 10 Ff-wet) van vleermuizen, is het tevens verboden om verblijf- en voortplantingsplaatsen weg te nemen, te verstoren en aan te tasten (Art. 11 Ff-wet). Belangrijke migratie- en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijv. hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder (Min. EL&I 2011).

De verbondsbepaling genoemd in artikel 11 van de ff-wet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De vaste rust- of verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen.

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Bijlage 3. Fotobijlage
Impressie van het onderzoeksgebied

